

Književne teorije od antike do romantizma

- drugi semestar doktorskih studija -

Pojam i vidovi književne teorije. Književna teorija, istorija i kritika - pojmovi i njihov međuodnos.

Platonovi pogledi na književnost. Aristotelova Poetika. Pregled helenskih književnih teorija posle Aristotela. Spis o uzvišenom

Pregled rimskih književnih teorija. Horacijeva poetika. Retoričko proučavanje književnog izraza i Kvintilijanovo učenje. Značaj antičke misli o inspiraciji, podražavanju, književnim rodovima, stilu.

Srednjovekovna shvatanja književnosti. Predrenesansne poetike. Razmatranja o uvođenju narodnog jezika u književnost. Danteova poetika.

Glavne teme književnih rasprava u doba humanizma i renesanse. Novine u književnim pogledima renesansnih teoretičara (Vida, Skalidero, Bruno, Aretino, Kastelvetto, T. Taso, itd). Ugledanje na Aristotela i odstupanje od njegovih shvatanja u teoriji dramske i epske poezije.

Glavne teme barokne poetike. Izgrađivanje klasicističke poetike. Boaloova Poetika. Spor oko starih i modernih u 17. veku. Prosvećenost i predromantizam. Didroove misli o drami i njenom izvođenju. Lesingove misli o pesništvu. Pojava istorizma u izučavanju književnosti. Herder. Šilerova i Geteova tumačenja književnog stvaranja.

Glavne ideje romantizma u Nemačkoj, Engleskoj i Francuskoj (braća Šlegel, Vordsvort, Kolridž, Šeli, Igo). Negacija klasicizma i racionalizma. Traženje nacionalnih izvora poezije. Hegelova književna estetika. Glavne crte romantične poezije (groteska). Poetika E.A. Poa. Umetnost radi umetnosti.

Osnovni problemi u istoriji književnih teorija

Predmet književnosti, funkcija književnosti, poezija i istina, poezija i istorija, poezija i nauka, poezija i religija, poezija i filozofija, poezija i druge umetnosti, dar i veština, inspiracija i razum, invencija, intuicija, uloga pravila u književnom stvaranju, struktura književnog dela, književnost i jezik, problem stila.

Književne teorije od antike do romantizma

Osnovna literatura

- Platon, *Ijon, Država* (knj. II, III i X)
Aristotel, *Poetika*
Horacije, *Poslanica Pizonima*
Pseudo Longin, *Spis o uzvišenom*
Kvintilijan, *Obrazovanje govornika* (izbor P. Pejčinovića)
Dante, odlomci teorijskih tekstova (u izboru R. Asunto, *Teorija o lepom u srednjem veku*, 1975)
Poetika humanizma i renesanse I - II (priredio M. Pantić, 1963)
Boalo, *Pesnička umetnost*
S. Vitanović, *Poetika Nikole Boaloe i francuski klasicizam*
Didro, *O dramskoj poeziji, Paradoks o glumcu*
Lesing, *Laokon, Hamburška dramaturgija* (pisma 90 - 95)
Šiler, *O naivnom i sentimentalnom pesništvu*
Gete, *Spisi o književnosti i umetnosti* (priredio M. Đorđević, 1959)
F. Šlegel, *Fragment 116*
Romantizam, izbor teorijskih tekstova (priredio Z. Gluščević, 1967)
O poeziji, tekstovi Vordsvorta, Kolridža i Šelija (priredio B. Nedić, 1956)
E. A. Po, *Filozofija kompozicije*
Hegel, *Estetika* (III knjiga, 3. deo)
R. Velek - O. Voren, *Teorija književnosti*
R. Velek, *Kritički pojmovi*
A. Kompanjon, *Demon teorije*